

Jurnalul Nouă

Redacția str.
Românului 18
Administrația:
Piața Avram
Iancu 7.
Arad.

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul VI. — N-rul 17

Apare de două ori pe lună sub conducerea unui comitet

Arad, 1 Septembrie 1929.

IDOLI RĂSTURNAȚI.

Din Istoria Biblică știu, că poarele de demult nu se închinău Dumnezeului celui adevărat din cer, după cum facem noi creștinii de azi, ci altor Dumnezei, pe care li făceau ele singure, din lemn, peatră, aramă, ba chiar și din aur, cum au făcut jidovii în pustie, până când Moise primea pe muntele Tavorului Tablele de peatră, cu cele 10 porunci.

Mintea sănătoasă nu ne lasă să credem că acele chipuri cioplite, sau *idoli* cum le mai ziceau, ar putea să facă cuiva nici bine, nici rău. De aceea, nu odată s'a întâmplat, ca poporul înșelat în nădejdi pe cari le pusese în *idoli* să se înfurieze și în mânia sa să-i răstoarne și să-i sfărâme, iar pe prorocii cari li îndemna-seră să-și pună toate nădejdi în acești *idoli*, să-i fugărească pentru minciunile lor.

Așa a fost atunci. Azi nu este așa? Să vedem.

Înainte cu 35 de ani răsunau toate satele, codrii și văile noastre de „Cântarea lui Lucaciu“, în carea erau cuvintele:

„Cântă mierla prin păduri,
Robu-i Lucaciu la Unguri.
Vine-o d'albă primăvară,
Fi-va Lucaciu liber iară.“

Această cântare a încălzit toate inimele românești. Fiecare se grăbi să sprijinească Partidul Național Român, în fruntea căruia erau fruntașii noștri: Gheorghe Pop de Băsești, Veliciu, Lucaciu, Mihali, Maniu, Vaida-Voevod, Rusu Șirianu, Goldiș, Ciceo-Pop, Vlad Novac și alții — dintre cari unii au murit în cea mai mare cinste, — căci acel partid urmărea *desrobirea Românilor de sub jugul unguresc și unirea cu ceilalți frați într-o singură țară, mare și puternică.*

Alegerile de deputați întâmplăte cu 10 ani mai târziu, au deșteptat „din somnul cel de moarte“ toată suflarea românească. Poporul s'a grupat cu multă dragoste în jurul conducătorilor săi, ascultând vorbirile lor cu ochii scâldați în lacrimi.

În chipul acesta, fruntașii pomeniți mai sus, au ajuns a fi *idoli nostri*, pe cari li credeam și dela cari așteptam toată fericirea pământească.

Tot pe atunci s'au ivit însă și altfel de *idoli*, *idoli mincinoși*, trimiși de tabăra ungrurilor. Aceștia fiind cumpărați de Unguri, lucrau cu toate mijloacele, numai ca să ademenească pe Români în tabăra lor, care mirosea de multe ori a

papricaș și a țuică puturoasă jidovească.

Idoli mincinoși Moldovân, Csokân, Burdea, Mangra, Stegescu și ceilalți, au fost huiduiți și blăstemați de tot poporul românesc.

Dar veni războiul cel mare și *idolii nostri*, la cari ne închinaserăm până atunci, nu se mai vedeau, de credeai că i-a înghițt pământul. Ei nu-și mai băteau capul cu bietul popor, care își lăsa oasele prin tranșee, nici cu miile de orfani rămași pe drumuri. Dășii erau acumă cele mai plecate siugi ale Ungurilor, pe cari li rugau cu căciula în mână, să nu-i trimită pe front. Alții din ei dădeau declarații în scris că ei sunt cei mai credincioși prieteni ai Ungurilor, în contra cărora strigaseră în gura mare până atunci. Așa, poporul nostru rămasă fără conducători, ca vai de capul său, căci *idolii* pe cari li credeam *idoli adevărați*, s'au lepădat de el.

Când însă viteazul Rege Ferdinand I și cu marele român Ionel Brătianu, trimiseră trupele române peste Carpați, la noi, aruncând în gura morții sute de mii de vieți tinere și viguroase, *pentru ca să ne desrobească*, *idolii* închinați ungrurilor iarăș se iviră și strigau în gura mare, de te asurzeau:

Trăiască viteazul Rege Ferdinand, II!

Trăiască marele Ionel Brătianu!

Și când trupele române au fost silite să se retragă, curajioșii noștri *idoli* iarăș au lăsat poporul în știrea lui Dumnezeu, lăpădându-se de el *a doua oră* și fugiră de astădată nu la Unguri ci la „regățeni“, pe cari astăzi li înjură și li numesc „figani“. Vă aduceți aminte de fuga Consiliului Național din Arad, în frunte cu Di Prefect de azi!

Dar când trupele române veniră a doua oră și cuprinsă rând pe rând satele, orașele și chiar și trufașa capitală, Budapesta, curajioșii *idoli* iarăș se iviră și în scurtă vreme își arătară cea mai mare nerecunoștință față de cei mai mari binefăcători ai Neamului românesc, viteazul Rege Ferdinand I și marele Ionel Brătianu. Incepură a se lăuda, că nu acești doi oameni mari și cu puternica armată română au făcut România Mare, ci ei, cari se lăpădaseră de două ori de popor, când s'a arătat primejdia.

Noi, cari am stat 1000 de ani în robia ungrurescă, am așteptat cu dragoste și cu brațele des-

chise pe frații noștri din Vechiul Regat. Vă aduceți aminte de Paștile din 1919 și de răzazurile pe cari le am suferit, până au venit cei ce ne-au mântuit! Acești *idoli*, în frunte cu Di Maniu, cari au devenit *idoli mincinoși*, au băgat însă ura între frații de un sânge și de o lege, încât azi se urește „regățeanul“ cu „ardeleanul“ și s'ar mânca om pe om. Este aceasta dragoste de Neam și de Patrie? Nu!

În timp de 10 ani, cât au fost în opoziție. Di Maniu și cu oamenii săi, nu au făcut altceva decât au aștit ura între frați, căci acești păgâni nu vreau să știe de frumoasele cuvinte cari se cântă în toate bisericile: „Iată acum, ce este mai bun și ce este mai frumos, de cât a locui frații împreună?“ Dar nu vreau să știe nici de înțeleptele vorbe ale poetului:

„Hai să dăm mână cu mână,
Cei cu inimă română!“

În timpul opoziției au strigat și strigă și azi în gură mare, că liberalii fură banii și mănăcă averile țării, dar de aceea nu angăsit nici pe un liberal vinovat de ceva, ca să-l închidă, în acelaș timp însă parchetul a închis chiar pe vicepreședintele Senatului, pe senatorul Staicu, din partidul lor.

Făcut-au făgădueli, că dacă vor ajunge la putere, vor șterge dările, vor ușora traiul, vor face, ca Românul să se simtă bine în România Mare.

Acum sunt la putere, căci Partidul Național Liberal s'a retras de bună voie. Și fiind că sunt la putere, să vedem ce au făcut. Să vedem, cum și-a împlinit Di Maniu făgăduelile făcute de atâtea ori poporului.

Acești idoli au mințit poporul, căci nu numai că nu au șters dările, ci le-au ridicat până acumă de trei ori. Au scumpit tutunul, sarea, petrolul, timbrele, telegramele, scrisorile dela poștă, pașapoartele pe vite, au ridicat darea pe rachiu și pe vin și au vândut străinilor fabricile de chibrituri. Tot așa au zălogit străinilor toate averile țării. Și încă tot ei strigă în gură mare în contra liberalilor, că sunt hoși și tâlhari.

Te întrebăm pe tine bun țaran român, de unde vei putea plăti atâta amar de dări, căci aceștia sunt în stare mâne, poimâne, să-ți vândă la licitație perina de sub cap și cenușa din vatră? Cu cât

îți vinzi tu astăzi grâul, orzul, porumbul, vinul, poamele și tot ce poți câștiga cu cele două palme? Ce bine ți-a făcut Di Maniu de când e la putere? Ai tu ceva folos, că azi ești în țara ta?

Până când pe spatele noastre au aruncat cele mai mari dări din lume, Di Maniu și cu oamenii săi din partidul național-țărănist fac cea mai mare risipă cu banii țării, pe cari noi li plătim. Se duc prin țările străine, unde mănăcă multe și multe milioane adunate din sudoarea noastră. Făcutu-și-au averi, cumpăratu-și-au palate câte cu 3—4 rânduri, ei, flămânzii și petecoșii de eri-alaltăeri.

Nu vom mai înșiră fărădelegile acestor *idoli mincinoși*, căci ne temem, că și hârtia aceasta se va roși la față de rușinea lor, dar nu putem tăcea să nu scriem și aceea, că acești anticriști, ca nu cumva să afle poporul păcatele lor, au cumpărat cu bani scumpi toate ziarele jidovești, scrise românește, ca să-i laude și să nu scrie nimic din risipa și fărădelegile pe cari le fac zi de zi. Si ca să fie și mai siguri, că nu se va auzi nimic din faptele lor, au dat și câte un mandat de deputat fiecărui ziar cumpărat pe banii țării.

Cu Ungurii și cu jidanii din țară au legat cea mai strânsă frăție, întocmai ca Mangra de pe vremuri.

Iată, că idolii noștri se lăpădară și a treia oră de popor, ca și Sf. Petru de Hristos, până a cântat cocoșul!

Domnule Maniu, pentru ce îți numești partidul, *național*, când el numai național nu e — și pentru ce-l numești *țărănist*, când el este cel mai mare dușman al bietului țaran? Nu te temi, că acest țaran te va mătura într'o zi din locul pentru care te-ai arătat atât de nevrednic, căci cocoșul ți-a cântat și Dumitale?

Acum să ne întrebăm, *nu sunt mincinoși acești idoli*, cari în timp de 9 luni au știut face numai rău și nici un bine? Mai este om cu minte întreagă, care să se închine lor?

Da, sunt idoli mincinoși. Tocmai de aceea li scoatem din suflătele noastre, chipurile lor le vom răsturna, iar pe prorocii lor — adecă pe corțeșii lor, — tot așa de mincinoși, îi vom spulbera din satele noastre, unde nu mai au ce căuta!

Ce au făgăduit național-țărăniștii în opoziție?

1. Că vor ușura dările, desființând unele din ele, îndemnând pe țărani să aștepte și să nu le plătească.

2. Că vor face cele mai mari economii, spunând că liberalii fac risipă.

3. Că vor ieftini traiul, vor face locuințe pentru nevoiași; vor da despăgubiri de război.

4. *Funcționarilor* le-au făgăduit lefurile aur, în locul salariilor „de mizerie”.

5. *Podgorenilor și țuicarilor* le-au făgăduit satisfacerea tuturor cererilor lor.

6. *Țăranilor:* că vor revizui improprietățile și vor da pământ celor cari n'au.

7. *Muncitorilor* de toate categoriile le făgăduiau raiul pe pământ.

8. Au făgăduit că vor îmbunătăți finanțele publice și pe cele particulare, proslăvindu-binefacerile capitalului străin.

9. Au făgăduit că vor asigura proșterea culturii poporului român.

(Urmarea în numărul viitor.)

Ce au făcut ei în 8 luni la guvern

Au sporit în două rînduri cu 20—30%, în 4 luni, *toate dările și au pus altele noi*; au scumpit tutunul, petrolul și chibriturile; acum execută cu jandarmul dările de anul trecut și anul acesta.

Prin legile: administrativă, a poliției, a jandarmeriei, *sporesc* personalul și lefurile cu aproape 2 miliarde pe an; ne angajază să plătim optanților unguri 4 miliarde, fără să fim datori; foștilor funcționari unguri, cari n'aveau nici un drept, le dă 3 miliarde pe trecut și zeci de milioane anual pe viitor; mai svârlind zeci de milioane școlilor ungurești, în timp ce desființează școli românești; în același timp fac risipă dând lefuri și pomeni mari agenților lor electorali.

Au scumpit traiul prin impozitele de consumație; nu dau nici un ban pentru locuințe; nici despăgubiri.

Prin impozitele directe și cel global, au redus enorm chiar și lefurile de mizerie; prin diferite legi au desființat *Statutul* și au svârlit pe drumuri mii de funcționari, înlocuindu-i cu agenți electorali; nu le plătesc lefurile la vreme; le-au redus și înlesnirile pe căile ferate.

N'au făcut nimic; din contră au sporit fondul comunal, taxele pe alcoolurile din vin, cifra de afaceri, au pus taxe enorme pe brevete, iar când podgorenii voiau să-și exprime doleanțele, li s'au închis ușile ministerelor și au fost isgoniți cu armata.

N'au revizuit nimic, căci nu puteau; n'au dat pământ, căci n'aveau de unde; iar pe cel care au cerut, i-au dat pe ușă afară.

I-au amăgit pe toată linia, nefăcând *nimic pentru ei*; căutând să le răpească repausul, pe care dacă nu l'au putut desființa prin lege, calcă legea lăsând prăvăliile deschise; nici o grijă de soarta muncitorilor; *prin legi cari lovesc industria pregătesc mizeria muncitorilor. Ajută emigrarea muncitorilor români și întrod-duc pe cei străini; pe muncitori îi împușcă, după ce s'au slujit de ei.*

Au compromis și *finanțele publice* și pe cele *private*, aducându-le în cea mai mizerabilă situație; au lovit în așa mare măsură în *industrie* că o duc la dezastru; la o săptămână după tariful vamal, fabricile de hârtie, concurate de străini, au încetat în parte lucrul: alte fabrici vor avea aceeași soartă, fiindcă le taie creditele la Banca Națională și reduc Creditul Industrial la neputință.

Capitalul străin a cotropit avuțiile țării de unde numai el trage foloasele; *mâine industria străină va ajunge stăpână în țară; nici un ban străin însă n'a venit să ajute situația financiară privată.*

Azi cu toată stabilizarea și cu toate osanalele aduse capitalului străin, nu vedem de cât că nu se obține la nevoie nici cel mai mic împrumut la bănci, iar Cooperația de-abia o duce de azi pe mâine.

Au dat zeci de milioane școlilor ungurești, dar *suprimă:* jumătate din școlile normale, gimnaziile și alte școli românești, câte 50—100 posturi de învățători de fiecare județ, bursele copiilor săraci, 80 milioane destinate culturii și igienei naționale; nu dau nici un ban pentru construcțiile școlare și lasă să se ruineze cele începute.

Activitatea și atitudinea Partidului Național-Liberal

Dările puse de liberali la 1922 erau ușoare; nu se simțeau de țărani, nici de nevoiași orașelor; totuși budgetul a crescut dela 10—30 miliarde; în 1927 s'au desființat taxele comunale (aruncurile) și s'a redus funciarul, mai ales la munte, pe văi și în locurile inundabile și secetoase.

Știe toată lumea cu câte economii și severă supraveghere se cheltuiau banii Statului, din care cauză d-l Vintilă Brătianu, ca ministru de finanțe, era considerat ca cel mai sărgincios dintre toți oamenii politici! chiar cu străinătatea s'a luptat dârz contra pretențiilor ei nedrepte și păgubitoare țării, din care cauză d-lui Brătianu i-au scos și ponosul că e contra străinilor.

Liberalii au ținut mereu scumpirea în frâu; au dat sute de milioane pentru despăgubiri și locuințe ieftine.

Liberalii le-au sporit mereu lefurile, dela 1 1/2—12 miliarde anual; au plătit lefurile regulat; le-au acordat diferite înlesniri și avantajii; le-au asigurat prin *Statut* stabilitatea și regula la avansare.

Liberalii întocmiseră legea pe care și podgorenii o găseau excelentă și care n'a putut fi votată în Februarie 1926, din cauza timpului scurt până la închidere și *din cauza rezistenței opoziției național-țărăniște:*

Liberalii au ajutat producția viilor și livezilor, prin dări ușoare și prin tot felul de înlesniri pe care podgorenii și țuicarii le știu.

Liberalii au dat pământul și votul și n'au înșelat niciodată cu făgăduieli mincinoase și au spus mereu că național-țărăniștii făgăduesc ce nu pot face.

Liberalii au făcut legea repausului, au dezvoltat asigurările sociale, plasarea, căminurile de ucenici, învățământul și bibliotecile muncitorești, au protejat munca, au înlesnit credite pentru meseriași și le-au dat lucrări; *au ameliorat situația muncitorilor prin legi economice chibzuite; au pregătit marea legislație a muncii, asigurărilor sociale și a cooperației;* cu legea imigrărilor au protejat pe muncitorii români și au împiedecat invazia celor străini.

Liberalii au pus ordine în finanțe; au sporit veniturile Statului *fără spor de dări*, pentru că *au știut să fie socotiți la cheltuieli;* au sprijinit, alături de agricultură, *industria națională;* au apărat cu energie și *avutul și banul Statului* contra samsarilor străini și lăcomiei lor și au sprijinit pe toate căile *creditul privat* prin Banca Națională, Creditul Industrial, Creditele financiare și Casele de gaj, prin cooperație etc.

Liberalii s'au ocupat în deosebi de cultura românească, au înființat licee, gimnaziile, școli normale, de meserii, etc., posturi de învățători, au dat burse în țară și în străinătate, au construit peste 10 000 localuri de școli la sate, au sprijinit și dezvoltat învățământul tehnic și pe cel superior; în părțile minoritare, au căutat să ridice cât mai mult cultura românească care fusese obijduită, etc.

In jurul celor 17 miliarde deficit.

Când d-l I. C. Duca a cetit în parlament memorabilele cuvinte de retragere a partidului Național-Liberal din parlamentul de ocupație național-tărănist, d-l Iuliu Maniu a acuzat partidul liberal de un deficit de 17 miliarde lei în tezaurul bunului public.

D-l Vintilă Brătianu în răspunsul d-sale în organele presei; a spulberat aceste acuzațiuni copilărești, dovedind cu cifre că din potrivă partidul liberal a lăsat la plecarea sa de la guvern 11 miliarde *excedent*. — Iată adevărul. —

Dacă partidul național-tărănesc instalat la cârma țării prin minciunile unei demagogii amăgitoare și având scris în fruntea drapelului insurecției odioasa bătaie de joc a „legalității”, își permite astfel de acuzațiuni necontrolate, *noi nu le vom permite*.

Nu le vom permite să continue și la guvern minciunile unui deceniu de opoziție anarhică, nu le vom permite să exploateze minciuna celor 17 miliarde deficit pentru a-și menține agonia disperată la cârma acestei țări pe care au dus-o la dezastru.

Noi pretindem ca afirmația d-lui Iuliu Maniu să fie controlată.

Dacă se va dovedi adevărată, guvernul național-tărănesc are toate mijloacele la îndemână pentru a pedepsi pe vinovați. Dacă însă din potrivă se va dovedi că afirmația d-lui Iuliu Maniu a fost o minciună ordinară rostită de pe banca ministerială, vom pretinde ca primul ministru care în plenul camerei a rostit pentru întreaga țară, pentru întreaga lume civilizată o calomnie la adresa partidului liberal, să fie scos din rândurile omenilor cari poartă un nume cinstit.

A sosit timpul când țara are dreptul să cunoască pe cei cari au mințit-o zece ani în șir în opoziție și continuă s'o mintă și dela guvern.

A sosit timpul când țara trebuie să știe că minciuna celor 17 miliarde deficit a fost inventată de guvernul Maniu ca prin asta să treacă la cronica faptelor diverse adevăratul deficit de *peste 6 miliarde lei* pe care nepriceperea criminală a actualului regim l'a creat în 8 luni de guvernare.

A sosit timpul că țara să-și dea seama că este un dezastru ireparabil fiecare clipă cât acest guvern mai zăbovește la putere, intronând anarhia atot puternică dela banca ministerială și până la colibe „Voinicilor” electorali.

În ziua în care țara va demasca întreaga acțiune a aventurierilor Constituți în partid de guvernământ, în ziua care este mai aproape de cât se crede, hibrida alianță națională și țărănistă va dispărea pentru că să nu mai învie niciodată ca un organism politic care s'a născut, a trăit și va muri în minciună.

Aurelian.

Intre vorbe și fapte.

Cu toate năcazurile multiple și zilnice lumea n'a uitat atitudinea grijulie a ciripellor național-tărăniști pentru soarta mult încercatului țaran român: talpa țării, cum se spunea. Scrășniri de dinți, pumni încleștați, atitudini de plină revoltă. E drept că această revoltă să mărgea de regulă la cafelele și unele cancelarii avocațiale pe lângă savurarea unui respectabil „trabuco”, — dar mereu același refren, același obiectiv: salvarea țării și îndeosebi a țărănimii din starea catastrofală.

În ipostaza de cărmuitori ai țării, atitudinea nu li s'a schimbat deloc. Se cheltuesc vagoane de hârtie și se scurg valuri de cerneală pentru a se dovedi că suntem un Stat agrar, că se are mereu în vedere soarta țaranului român, că prin chibzuite legiuiri s-a pus temelia fericirii sale actuale și viitoare.

Mare este distanța între Arad și Jukahama bunăoară, dar mult mai mare este depărtarea între vorbele și faptele actualilor noștri oblăduitori.

Ne reamintim cu toții că anul trecut grea foamete se întinsese asupra Basarabiei. Au urmat nenorocitele contracte de aprovizionare cu o firmă germană, importul grâului din Ungaria, iar Dunărea românească era plină de corăbii încărcate cu grâu din Serbia.

Numai în Arad o firmă cunoscută importase cc. 700 vagoane grâu unguresc.

În Crișana și Banatul mănos stocurile de cereale așteptau în zadar cumpărătorii. Și era atâta belșug și atâta lume putea fi mulțumită pe lângă o politică bine chibzuită. Nu mult după acestea, — autorii rușinoasei transacții cu străinătatea presimțind valul de revoltă al poporului, l'au prevenit din proprie inițiativă, urcând vama de import a grâului la 16000 Lei vagonul. Măsură tardivă și absolut inutilă deoarece nimeni nu mai avea nevoie de import nici chiar samsarii bine retribuți ai învârtelilor fiindcă ajunsesem în preajma recoltei noi și afacerea încetase de a fi rentabilă.

Astăzi s'a acordat din nou proprietarilor de moară de a importa grâu scutit de taxele vamale și de cât de mare a fost grija pentru agricultorul român ajunge să amintim de faptul că oficialitatea nici astăzi n'a eșit din cercul vițios, al fazel teoretice iar drept rezultat unic, cert și inexorabil avem situația că 100 kgr. de grâu

abea trece peste 500 Lei orzul 330, ovăsul 300 și așa mai departe.

Acest val de lefținire se mărginește numai la produsele țaranilor atât de compătimiti în opoziție, în vreme ce alte articole de prima necesitate pentru dânsul nu urmează de loc această scădere, Ba da! Dl Virgilică cu nume unguresc dar de obârșie armenească marele reformator al economiei naționale, maniacul legiferării n'a uitat să dea un nou avertisment pentru încasarea imediată a impozitelor punând o singură condiție că toba se bată mai în surdina la ușa țaranului, decât la ușa comercianților, funcționarilor și altora. Incolo plata la țanc! Este și aceasta o mică recunoștință pentru unanimitatea sufragiilor pe cari astăzi cu greu le-ar mai întruni. Mai sunt câteva consilii de administrație cari trebuiesc încă aranjate pentru „ai noștri” și încolo popularitatea numai împoartă. Astfel marea reformă este desăvârșită. Bunul Mihalache are o singură ambiție: să își exhibeze cu preșeverență cămașa la toate ocaziunile mai mult sau mai puțin festive. Sfatul său cu adâncirea ogoarelor în Banat și județul Arad este inoperant, deoarece pe acestea, meleguri ogorul se adâncește din vremuri imemorabile din propria inițiativă. Cât despre ceilalți reprezentanți minorum gentium al democrației integrale se simt foarte bine în limusine și campania artificială contra automobilelor din ministere au încetat cu desăvârșire. Ai crede că decând lumea tot în automobile au trăit, doar drumurile și podurile neglijate li mai scutură din reverii. Misiunile în străinătate se succed mereu, deoarece mult sunt în restanță în privința cunoștințelor limbii franceze.

Miniștri avem berechet, mai mult ca în ori ce țară, aceasta împrejurare ne consolează miliardele pierdute. Azi mai fiecare lună își adaugă miliardul său la deficitul general, dar vai de mine? ce ne-am face fără Sever Bocu, doar Bănatul e fruntea, e nesfârșit firul anomaliilor între vorbe și fapte.

Fapt e, că văzând acest contrast între vorbe și fapte, lumea nu se mai miră de loc. Ea vede că actele de guvernământ nu sunt altceva decât *avortoni monstruoși* al mariajului în desfacere Maniu-Mihalache et comp.

Țaranul român atât de perfid înșelat fuieră a pagubă și murmură în sine: „Ne-a venit și nouă odată — zi de plată și răsplată că cu minciuna ori prânzești, ori cinezi, dar amândoaună nu le faci”. *Dela Vidra.*

S. O. S.

Strigătul căpitanului de vapor în caz de Pericol. Ajutor că ne înecăm cu toții!

De data aceasta însă nu s'a întâmplat în largul mării, ci pe uscat... la Pâncota.

Dl învățător pensionar Iuliu Groșorean, Senator Național-Tărănist, din ordinul dlui Cicio Pop, președintele lor din Arad a convocat pentru ziua de Duminecă orele 3 d. m. în Pâncota o mare întrunire a partizanilor Național-Tărăniști. Și ca se asigure întrunirii o cât mai grandioasă reușită, a lăsat să bată toba în toate comunele din plasă, ca să nu fie nimeni care să nu aibă cunoștință de cele ce se vor întâmpla. Sunetul tobei, semnalul disperat al licitatorilor perceptori și portărei, a fost auzit și ascultat cu mare atenție de locuitori.

Duminecă la orele 3 fix dl Senator Groșorean cu ceasul în mână se scărmana'n ceafă. A trecut! sunt orele 3 1/2... nimeni... la hazard! un S. O. S!... orele 4, la fel... S. O. S!... orele 5, încă un S. O. S!... ce drăcie?! nici asta nu mai ajută?!... Marele public a rămas surd?!... nu, s'a săturat de minciuni, de păcăleală și promisiuni smulse de ureche din sacul fără fund. La lăsat pe bietul „Domsenator” se vorbească celor doi săteni din Chier și Buda Simeon din Pâncota, cari formau masa ascultătorilor nevând mai mulți. Desigur, că din aceasta marele public a ieșit învingător; că nu și-a mai pierdut timpul de geaba la întrunirea poveștii cu 1001 de nopți; iar dl Groșoreanu a câștigat o nouă experiență: speranța... în viitor.

Astfel a luat tragicul sfârșit actul prim al campaniei Național-Tărăniste din plasa Pâncota.

Domnul Groșorean nu s'a dat bătut, a încercat și actul al doilea. A pus la cale o a doua întrunire, Marți, — zi de piață — în comuna Șilindia. De data aceasta însă „Domsenator” a fost mai dibaci, că..... vorba țganului: „dacă nu veniți voi la noi, merg eu la voi”... și publicul eră acolo... în târg.

Dl Groșoreanu vorbește, îndeamnă, asigură promite... de stă Luna'n loc. Marele public a constatat lesnicios că tot povestea veche își cântă cântecul. Ce-i asta? spoliată? vorbe goale? minciuni?! Ajunge... hă... mă etc. garnisite cu fuierături și umezeală de pe limbă... ca la bălci. Din ansamblu n'a lipsit nici jandarmeria, era acolo, la datorie, cum — probabil — avea ordinul. Și nu peste mult timp totul se schimbă, parcă nu s'ar fi întâmplat nimic.

Cântecul însă și-a mutat domiciliul, — probabil spre completarea actului final — la cazarma jandarmeriei. Săteanul Nicolae Neagu, pentru că a îndrăznit să contrazică pe dl Groșoreanu fost învățător și actual senator Național-Tărănist, a fost și este târât pe la jandarmerie și interogat. Păi domnilor dela putere, asta o fi scriind în constituție și legile țării? Noi știm demult, că dragostea nu se face cu deasila și nici măcar printr'un binemeritat S. O. S. *Bodroganu.*

Cântecul roatei.

*Roată mare roată mică
Maniu nu făcū nimică,
Când suia roata la deal
Vrea să n'trecă-un liberal.*

*Azi nainte și napoi
Roata calcă tot pe noi,
Și văzuși ce mai ocară
Câtă greutate 'n țară!*

*Bir pe casă bir pe masă
Bir pe haine pe căciulă,
Bir pe bucata din gură
Pe pâine și beutură...*

*Și spre cea mai mare hulă
Ne scumpit duhanu'n lulă.
L' așa cap, așa căciulă.*

un țaran
de pe valea Mureșului.

Lucruri știute de toată lumea

„Dreptatea” oficiosul Național-Tărănist anunță că situația economică din România a început din luna lui Iulie să se îmbunătățească, „Curentul” ziarul d-lui Deputat Național-Tărănist Seicaru arată, cum în unele județe ca Maramureș funcționarii n'au primit leafa de trei luni de zile. Toate acestea sunt trecute în vocabolul politico-economic al Național-Tărăniștilor ca „îmbunătățire”. N'avem nimic de adăugat, lăsăm la buna judecată a marelui public, care dealtfel le știe și pe acestea, — nevoia unui nou spor de impozite?!

SCRIMA

ca element de educație națională.

Războiul mondial, care a transformat din temelii harta vechei Europe și creat situațiuni politice, economice și financiare atât de complexe și dificile, încât cei zece ani dela încheierea păcel nu erau nici pe departe suficienți, ca ele să se poată soluționa, a adus pe lângă o schimbare radicală a principiilor și dogmelor de guvernare a statelor și o concepție nouă pentru rezolvirea problemelor în legătură cu aceasta guvernare. Intre altele a trecut pe planul principal educația națunilor, ca o unitate, educație, care nu se mulțumește numai — ca și în trecut — cu creșterea și instruirea individului, ci grupează aceștia pentru colaborare educativă, nivelând prin aceasta diferențele ce se arată între clasele sociale, întărind coeziunea elementelor masei naționale. Astfel la momente de încercare aceste se arată cu mult mai disciplinate, rezistente și mai ușor de condus. Pentru a se ajunge acest scop s'a constatat, că în țările cari au dovedit cele mai nimitoare capacități de rezistență, bazată pe solidaritatea și perseverența colectivă, educația fizică a fost aceea care a servit la închegarea cetățenilor făcând din ei un zid puternic de apărare a patriei.

Pătrunși de convingere în marea utilitate și putem zice chiar necesitate imperioasă, a educației fizice pentru națiune, intensificarea ei după război a progresat necontenit. Din inițiativa guvernelor și cu colaborare internațională s'au aranjat concursuri, emulațiuni sportive în toate țările, cari au culminat în Olimpiade, unde gloria reputată de echipele diferitelor națiuni a fost totodată o victorie a acelei națiuni în întregime, și ochii lumii civilizate au urmărit, cu o atențiune necunoscută până acum, progresele fizice arătate, fiind ele și dovada trăinicieii naționale.

Una dintre cele mai nobile ramuri a sporturilor fiind scrima, este foarte natural, că ea este totdeauna în centrul interesului. Scrima, care în trecut a fost măsura de apreciere a valorii unui cavaler, artă accesibilă numai celor mai distinși și nobili ai națiunii, este azi singurul sport unde se îmbină munca fizică a mușchilor, cu dezvoltarea intelectului. Pentru că scrima dezvoltă nu numai corpul omenesc, — cum o fac mai mult sau mai puțin și celelalte sporturi, — dar face ca mintea, prezența de spirit, tactica de luptă și cunoașterea intențiilor ascunse de atac ale adversarului să se desvolte în așa măsură în scrimă, ca aceste facultăți să-l servească și atunci, când nu stă pe teren în așteptarea asaltului, ci când își măsoară agerimea minții în viață cu adversari înarmați cu arme și mai periculoase decât spada.

România are mai mare nevoie ca ori când de a-și crește o generație nouă, riguroasă și rezistentă, pentru a duce la bun sfârșit organizarea și unificarea țării începută de actuala generație istovită de greutățile supraomenești purtate dela 1914 în coace. Ea vede, că țările cari o înconjoară și cari au fost desarmate, prin sport și diferite formațiuni de educație fizică, mențin spiritul războinic în tineretul lor și îi substituie forțele armate. Se înțelege, că este o datorie națională de a ține pas cu vecinii și cu țările occidentale ca să arătăm puterea noastră. Ori aceasta numai prin intensificarea sportului o putem ajunge.

Aradul a fost totdeauna un oraș în care s'au cultivat sporturile. Este însă unicul oraș în România, unde scrima se exercită atât de intensiv, sistematic și cu frumoase rezultate. Dovadă concursurile cari în anii trecuți s'au dat în Arad și scrimorli cu renume în întreaga țară, care au ieșit de sub mână meșteră a maestrului Virgilio Pelleprini. Apropiându-se toamna se reîncepte munca serioasă în sălile Clubului Gloria-C. F. R., din Palatul Cultural și suntem informați, că acest sezon se va prezenta foarte activ și că societatea românească a înțeles însemnătatea scrimei, ca element de educație națională.

Dr. A. D.

Un schimb de pământ care miroase a „GHISEFT”

Mult uzata afirmație a Național-Tărăniștilor „reîntrarea în legalitate” nu întârzie pas de pas a se dovedi că este numai o greșală de exprimare: legalitate... ilegalitate... obrăznicie... etc, sunt definiții care împănăază, ilustrează discursurile demagogice pe care le auzim zilnic. Dovada? Și iată una!..

Succesorii lui Iosif Gross, aveau în hotarul comunei Nădăș 57 jug. pământ. Ca să fericească Statul, au făcut o propunere de schimb, cu un pământ din imediata apropiere a orașului Arad. Trebuiau dovezi de calcul și avantaj pentru Stat. Le-au găsit repede! Un contract de vânzare de pământ din comuna Nădăș cu 35.000 lei jugărul. Oare cine nu știe că pământul în Nădăș nu ajunge abea pe jumătate; toți țărani o știu, numai cei dela Minister nu. Cererea s'a admis și Succesorii lui Iosif Gross au primit în loc de 57 jugăre dela Nădăș 114 jugh. din pusta „Gucziar” de lângă Arad. Pământ mai bun mai scump și pentru fiecare jugăr din Nădăș două jugăre de lângă Arad. Strașnică „legalitate”... Un adevărat jaf în averea statului

Oare ce zic domni Dobrescu și Potârcă? dacă aceasta nu miroasă a „ghiseft”, atunci a ce o fi miroșind?!

Funcționar pedepsit pentru aplicarea legii.

Ce-a mai ajuns și bietul funcționar. Dacă aplică legea e pedepsit, dacă n'o aplică tot pedepsit, ca cel cu capul de stâncă sau cu stâncă de cap.

Intre numeroasele abuzuri ale guvernului „fără de lege” a trebuit se mai înregistrăm zilele trecute încă un caz. Doamna unui General venind din streinătate a adus cu sine o blană de mare valoare. La vama Curtici, cum era firesc și legal, a fost impuse la plata taxei de import. Doamna nemulțumită de „abuzul” șefului de vamă că îi taxează blana importată s'a plâns diu Ministru Magearu. Di Ministru fără nici o cercetare a luat pe loc măsurile dictate de felul dsale de-a gândi. O telegramă și totul este aplanat. Mută pe cale disciplinară pe dl. Șef al vămii Petre Ionescă la Adm. Financiară din Bazargic în calitate de șef de secție.

Așa se vede că pentru dl. Ministru Magearu Statutul Funcționarilor e Wax, iar miopla intelectului dsale nu poate deosebi direcția în care s'a specializat bietul funcționar. Rep.

Comuniști vor să distrugă depozitele de munițiuni.

În cursul nopți de alaltăeri sentimentele dela depozitul de munițiuni al reg 41 din Brașov au surprins mai mulți necunoscuți cari căutau să se apropie de magazia cu explozibile.

Somași să se oprească, aceștia au răspuns cu focuri de armă. La rândul lor soldații au tras mai multe focuri dar necunoscuții s'au făcut nevăzuți. Se crede că agatorii comuniști au încercat să arunce în aer depozitul de munițiuni. Au fost de îndată avizate autoritățile militare și civile din oraș.

S'au început cercetări. Până în prezent însă nu s'a putut da de urma atentatorilor.

D. prim-procuror Popovici a luat măsuri pentru preîntâmpinarea agitațiilor.

După cum se vede comuniștii din Oradea se găesc într'o activitate febrilă. Activitatea lor se desfășoară în toate domeniile de când cu incidentele sângeroase din Lupeni.

Congresul Invalizilor din Ardeal și Banat.

Suntem informați, că invalizii din Ardeal și Banat vor ținea în Arad la 15 Septembrie un congres general, la care vor lua parte delegați din întreaga țară.

Mișcarea victimelor războiului este desigur o acțiune legitimă, pentru-că țara trebuie să-și facă datoria față de cei care au acoperit cu sângele lor glia stremosească și au transformat în fapte visul milenar al tuturor Românilor.

Azi, invalizii sunt prescurtați în drepturile pe care le au avut prin Legea I. O. V. Abuzurile își arată și aci colți răpitori de existență. În județul Arad la o mare parte din invalizi li s'au retras carnetele de călătorie pe C. F. R., marii mutilați trebuie să trăiască din pensie de mizerie, care este plătită după 3—4 luni, așa că promisiunile făcute de Național-Tărăniști în alegeri azi sunt uitate, drepturile câștigate nu se respectă, ba se mai zice, că guvernul vrea să le taie și din pensiile pe care le au, ca să poată satisface pe funcționarii, care au refuzat se depuie jurământul de credință către Statul român.

Informațiuni.

In ziua de 7 Sept. 1929, va avea loc la Arad congresul inginerilor din întreaga țară. La sfârșitul congresului inginerii congresiștii vor pleca într'o excursiune de 8 zile la Praga, Karlsbad, Pilsen, vizitând marile centre industriale.

Di D. R. Ioanițescu subsecretar de Stat la Interne cu ocazia unei vizite la Tulcea și-a uitat servieta la un restaurant, unde dejunase. Restauratorul i-a trimis la București servieta care din fericire nu conținea decât secrete de Stat nu și de ale partidului Național-tărănesc.

Noua Lege Administrativă pretinde, ca în anumite funcțiuni de Stat petentul să aibă „Licență”. Di Giurgiu, directorul Prefecturii Poliției Arad, neavând „Licență”, în lipsă de Bacalaureat, au cerut Ministerului de Interne să fie admis și cu modeste clase pe care le are la examenul de primire în școala de notari. Cererea a fost admisă și comunicată Școlii de Notari din Arad.

Acceleratul Varșovia-Paris a suferit un grav accident lângă orașul Buir din Rur. Prin deraierea mașinei, care era în plină viteză vagoanele din urmă au fost smulse de pe șine și răstornate, înregistrându-se 12 morți și 40 răniți.

În Ierusalim arabii au început lupte serioase contra ovrellor. S'a înregistrat până în prezent peste 1000 de morți și un număr mare de răniți. Unleua Ovrellor din America a cerut intervenția Statelor Unite pentru asigurarea liniștii din Palestina.

În apropierea de malul din California vaporul de pasageri Sanjuana s'a ciocnit cu vasul Bobb, Pe bordul Sanjuana se găsea 100 pasageri, dintre care cu mari eforturi au putut fi salvați prin ajutorul vasului Franck Lynck 70 pasageri, iar restul au fost răpiți de valuri.

Cea mai frumoasă fată din Lume — Miss Univers — va sosi zilele acestea la Arad venind dela Timișoara unde se găsește azi.

La fabrica „Astra din Arad” au intrat în grevă 1800 muncitori pentru pretențiuni de leafă. Din partea oficialităților se fac mari eforturi spre a împăca lucrurile.

Citiți și răspândiți ziarul
„Tribuna Nouă”

Ultima oră

Convențiunea tratativelor dela

Haga a luat sfârșit.

Haga 30 Aug. Pentru licvidarea ultimelor rămășițe a efectului economic al războiului mondial, cele 6 puteri întrunite la Haga au ajuns la acord. Tratatul a fost semnat.

Reclama este sufletul comerțului.